

**UCHWAŁA NR LV.382.2023
RADY GMINY ZABÓR**

z dnia 21 grudnia 2023 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Zabór na lata 2024/2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023r., poz. 40 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023r., poz. 2151 z późn.zm.), art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2009r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023r. poz. 1939 z późn.zm) oraz art.5 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023r., poz.571, z późn.zm.)

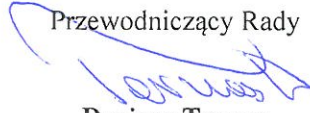
uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Zabór na 2024-2026 rok.

§ 2. Wykonanie uchwała powierza się Wójtowi Gminy Zabór.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024r.

Przewodniczący Rady

Dariusz Tarnas

Załącznik do Uchwały Nr LV.382.2023
Rady Gminy Zabór
Z dnia 21 grudnia 2023r.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-
2026 w Gminie Zabór.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

Wykaz skrótów:

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacje pozarządowe

OIK – Ośrodek Interwencji Kryzysowej

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PKI – Punkt Konsultacyjno-Informacyjny

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PWD – Placówki Wsparcia Dziennego

ŚW – świetlice wiejskie

UG – Urząd Gminy

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie	3
2.	Uzasadnienie wprowadzenia programu	3
3.	Podstawy prawne opracowania programu	5
4.	Charakterystyka gminy Zabór	6
4.1.	Położenie	6
4.2.	Sytuacja demograficzna	6
4.3.	Rynek pracy	9
4.4.	Infrastruktura sportowa, rekreacyjna i kulturalna	11
4.5.	Edukacja i wychowanie	12
5.	Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	13
6.	Problem uzależnień na terenie gminy Zabór	14
7.	Działalność gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w Zaborze	16
8.	Rynek alkoholowy w gminie Zabór	20
9.	Diagnoza problemów społecznych w zakresie uzależnień	22
10.	Synteza wyników badań ankietowych	22
11.	Analiza SWOT	24
12.	Cele, zadania i realizatorzy programu	26
13.	Terminy ważności zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w gminie	34
14.	Zasady wynagradzania członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	34
15.	Adresaci programu	35
16.	Realizacja programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2023-2025 w gminie Zabór	35
17.	Źródła finansowania	35
18.	Monitoring i ewaluacja programu	36

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

1. WPROWADZENIE

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2026 w Gminie Zabór jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie gminy Zabór. Niniejszy dokument stanowi kontynuację działań prowadzonych w latach ubiegłych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

2. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te w szczególności obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

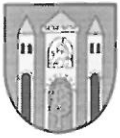

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii, które obejmuje:

- 7) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 8) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 9) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 10) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 11) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem, wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Według art. 4¹ ust. 2 z dnia 26 października 1982 r. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, realizacja ww. zadań prowadzona jest w postaci Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalonego przez Radę Gminy na okres nie dłuższy niż 4 lata. Biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia, a także działania w zakresie rozwiązywania uzależnień behawioralnych. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2025 w Gminie Zabór został opracowany zgodnie ze wskazanymi powyżej obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

3. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Kierunki działań zawarte w programie są zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025. Do wiążących aktów prawnych należą:

- 1) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określająca priorytety zadań realizowanych poprzez program, traktująca je jako zadania własne gminy
(Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 ze zm.),
- 2) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
(Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.),
- 3) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
(Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm.),
- 4) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
(Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.),
- 5) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
(Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.),
- 6) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym
(Dz. U. z 2022 r., poz. 1608),
- 7) ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej
(Dz. U. z 2023 r., poz. 991 ze zm.).

Źródłem finansowania Programu są środki budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

4. CHARAKTERYSTYKA GMINY ZABÓR

4.1. POŁOŻENIE

Zabór to gmina wiejska położona w województwie lubuskim, w powiecie zielonogórskim. Oddalona jest o około 15 km od miejsca w którym ulokowano siedzibę powiatu – Zielonej Góry, jednej ze stolic województwa lubuskiego. Teren Gminy¹ zajmuje 5,94 km² powierzchni całego powiatu. 49% jej obszaru to użytki leśne, z kolei grunty rolne stanowią 37%. Do ościennych gmin należą: Otyń, Sulechów, Trzebiechów oraz Zielona Góra – miasto na prawach powiatu.

Rysunek 1. Położenie gminy Zabór na tle powiatu zielonogórskiego i miasta Zielona Góra

Źródło: mapa.livecity.pl

4.2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Analiza struktury demograficznej w gminie Zabór ukazuje obraz aktualnego stanu lokalnej społeczności. Gminę zamieszkuje 4 600 osób (stan na 31.12.2021 roku). Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mieszkańców uległa zwiększeniu. W stosunku do 2019 roku widoczny jest wzrost na poziomie 6%.

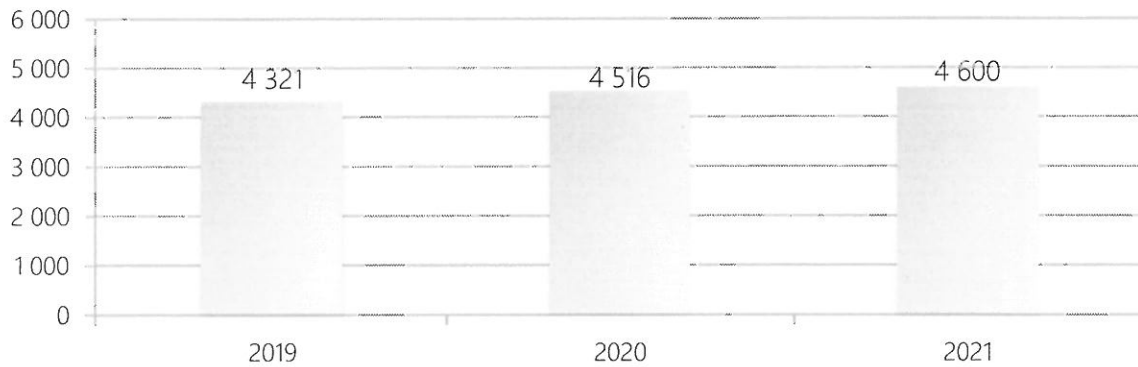
---

¹ Ilekczoć w niniejszym dokumencie jest mowa o „Gminie” należy przez to rozumieć „Gminę Zabór”.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

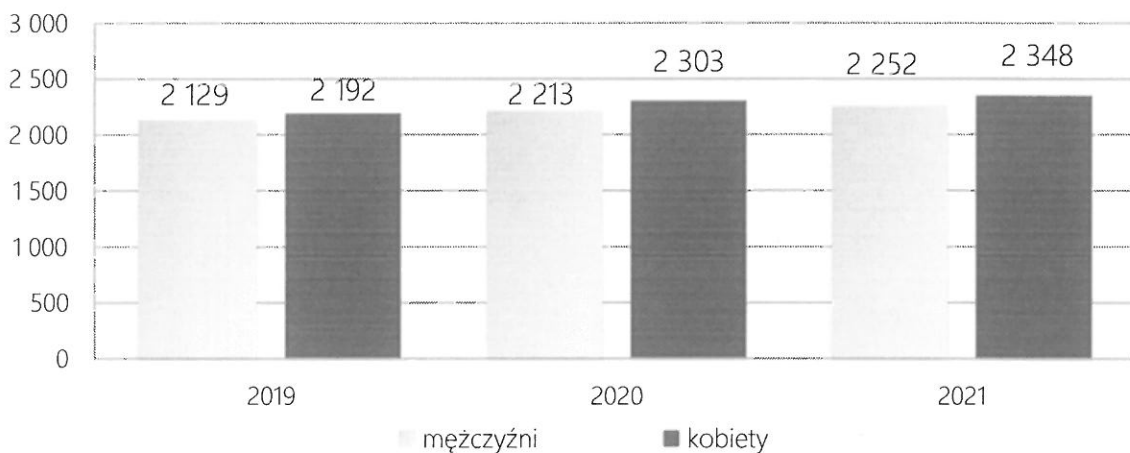
Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Zabór w latach 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba mężczyzn zamieszkujących gminę Zabór była w 2021 roku mniejsza od liczby kobiet – stanowiły one 51% ogólnej liczby ludności (2 348 kobiet), natomiast mężczyźni 49% (2 252 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w 2021 roku w Gminie wynosił 104, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadają 104 kobiety. W powiecie zielonogórskim współczynnik ten był niższy i wynosił 103, natomiast w województwie lubuskim przyjmował wartość 106.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Zabór na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Zabór w 2021 roku przyrost naturalny na 1000 ludności kształtował się na poziomie 0,44 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował wyższą wartość zarówno w porównaniu do powiatu zielonogórskiego (-3,91) oraz województwa lubuskiego (-5,97). W przypadku Gminy zauważalny jest trend spadkowy w zakresie przyrostu naturalnego na 1000 ludności, podobnie jak w przypadku powiatu oraz województwa.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

Tabela 1. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Zabór w porównaniu do powiatu zielonogórskiego i województwa lubuskiego na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
gmina Zabór	1,87	0,45	0,44
powiat zielonogórski	-0,85	-1,80	-3,91
województwo lubuskie	-2,01	-4,01	-5,97

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Zabór według ekonomicznych grup wieków 2021 roku przedstawiała się następująco:

- o 21,7% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 17 roku życia;
- o 60,5% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- o 17,8% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – 65 lat i więcej dla mężczyzn, 60 lat i więcej dla kobiet.

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Zabór. Na przestrzeni lat 2019-2021 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. W przypadku udziału osób w wieku produkcyjnym dostrzegalny jest spadek. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w całym kraju. W Polsce jest to 18,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,2% w wieku produkcyjnym oraz 22,6% w wieku poprodukcyjnym. Wynika to głównie z przenosin mieszkańców miasta na teren gminy Zabór i przeobrażanie wsi Droszków i Przytok w miejskie sypialnie.

Tabela 2. Udział ludności gminy Zabór według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2019-2021 (w procentach)

wyszczególnienie	2019	2020	2021
wiek przedprodukcyjny	19,6	21,6	21,7
wiek produkcyjny	64,4	61,7	60,5
wiek poprodukcyjny	16,0	16,7	17,8

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

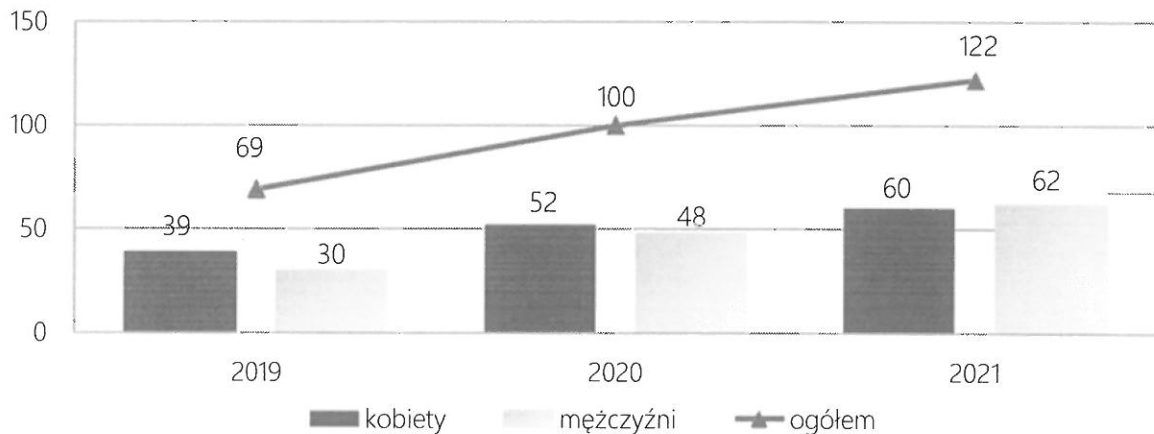
Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

4.3 RYNEK PRACY

Na koniec 2021 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zielonej Górze zarejestrowanych było łącznie 122 mieszkańców Gminy, tj. o 22% więcej niż w roku poprzednim i jednocześnie aż o 77% więcej w porównaniu do 2019 roku. Mieszkańcy gminy Zabór stanowili w przedmiotowym roku 6% wszystkich osób pozostających bez pracy na terenie powiatu zielonogórskiego.

Na przestrzeni analizowanych lat nie występowała wyraźna dysproporcja w zakresie braku zatrudnienia pod względem płci wśród mieszkańców gminy Zabór. W 2021 roku liczba zarejestrowanych w PUP mieszkank Gminy wyniosła 60, natomiast mężczyzn - 62, z kolei w latach poprzednich występowała odmienna tendencja, w wyniku której liczba bezrobotnych kobiet była nieco wyższa.

Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych w podziale na płeć w gminie Zabór w latach 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

W 2021 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zielonej Górze zarejestrowanych było 4,4% mieszkańców Gminy w wieku produkcyjnym, przy czym udział kobiet był wyższy niż w przypadku mężczyzn. Kobiety pozostające bez pracy stanowiły wówczas 4,5% wszystkich osób w wieku produkcyjnym z terenu Gminy, natomiast w przypadku mężczyzn było to 4,2%. Na przestrzeni analizowanych lat zarówno odsetek bezrobotnych mężczyzn, jak i kobiet uległ wzrostowi.

Tabela 3. Udział bezrobotnych mieszkańców gminy Zabór zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2019-2021 (w procentach, stan na koniec grudnia)

wyszczególnienie	2019	2020	2021
mężczyźni	2,0	3,3	4,2
kobiety	3,0	4,0	4,5
ogółem	2,5	3,6	4,4

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych mieszkańców gminy Zabór zarejestrowanych w PUP z podziałem na poszczególne grupy wiekowe można zauważyć, że w porównaniu do 2019 roku udział osób bezrobotnych do 30 roku życia zmniejszył się o 10 pp., podobnie jak udział osób do 25 roku życia w stosunku do roku 2019, który również spadł o 10 pp. Jednocześnie na koniec 2021 roku osoby będące powyżej 50 roku życia stanowiły 26% ogólnej liczby osób zarejestrowanych w PUP, czyli o 4 pp. mniej niż w 2019 roku.

Tabela 4. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Zabór z podziałem na poszczególne grupy wiekowe w latach 2019-2021

wyszczególnienie	31 grudnia 2019		31 grudnia 2020		31 grudnia 2021	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	69	100	100	100	122	100
do 25 roku życia	12	17	12	12	8	7
do 30 roku życia	22	32	29	29	27	22
powyżej 50 roku życia	21	30	27	27	32	26

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne, ponieważ świadczy o braku chęci podjęcia pracy lub o braku możliwości podjęcia zatrudnienia. W 2021 roku udział mieszkańców gminy Zabór długotrwale bezrobotnych w stosunku do 2019 roku zwiększył się o 9 pp. Szczególną uwagę należy zwrócić również na fakt, że osoby długotrwale bezrobotne, stanowią znaczny odsetek spośród wszystkich osób pozostających bez pracy.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

Tabela 5. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Zabór zarejestrowanych w PUP w latach 2019-2021

wyszczególnienie	31 grudnia 2019		31 grudnia 2020		31 grudnia 2021	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	69	100	100	100	122	100
długotrwale bezrobotni	22	32	38	38	50	41

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

4.4. INFRASTRUKTURA SPORTOWA I KULTURALNA

Zasoby sportowe, rekreacyjne i kulturalne Gminy stanowią niebagatelny element lokalnej infrastruktury społecznej, który ma wpływ na sposób funkcjonowania rodzin oraz dzieci, a także animując czas wolny mieszkańców determinuje jakość życia lokalnej społeczności.

Działalność kulturalna i rekreacyjna na terenie Gminy jest przede wszystkim prowadzona przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Zaborze, która posiada także cztery punkty biblioteczne w świetlicach wiejskich zlokalizowanych w Dąbrowie, Czarnej, Droszkowie i Milsku. Biblioteka oprócz swoich podstawowych funkcji, realizuje również szeroką działalność informacyjną i kulturalno-oświatową, poprzez organizację różnych form pracy z czytelnikami, współpracując przy tym aktywnie z placówkami oświatowymi z terenu Gminy. W zakresie propagowania kultury realizuje się także „Teatr Zza Boru”, skupiający dorosłych mieszkańców Gminy jako nieformalna grupa twórcza.

Świetlice wiejskie poza wymienionymi powyżej lokalizacjami funkcjonują także w Zaborze, Przytoku, Łazie oraz Tarnawie. Celem działalności placówek jest integracja środowiska lokalnego, inicjowanie aktywności mieszkańców Gminy oraz wspieranie lokalnych inicjatyw.

W świetlicy w Zaborze oraz Droszkowie działają świetlice środowiskowe, jako placówki wsparcia dziennego. Rok rocznie odbywa się w nich łącznie około 120 spotkań, a w zajęciach organizowanych przez placówki uczestniczyło łącznie około 340 dzieci. Placówki te stanowią niezwykle istotne zasoby gminy w zakresie wsparcia dzieci z rodzin zagrożonych lub doświadczających przemocy.

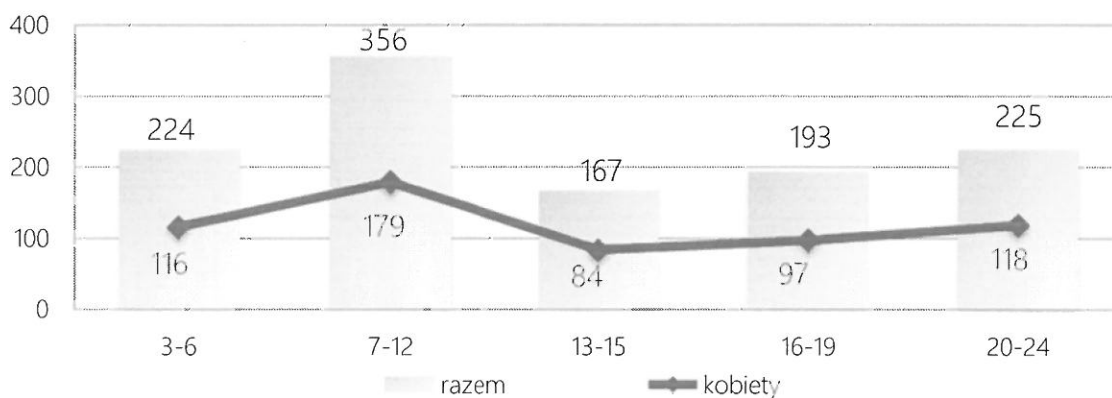
Należy zauważyć, iż działania w zakresie wzmacniania potencjału lokalnej społeczności prowadzone są również przez organizacje pozarządowe, które regularnie podejmują się realizacji różnorodnych projektów w dziedzinie polityki społecznej.

4.5. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2021 roku było 1 165 mieszkańców gminy Zabór, w tym 50,1% stanowiły kobiety (594 osoby). Rozpatrując kwestię ludności gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe można zauważyć, że najwięcej osób miało w przedmiotowym roku 7-12 lat (356 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 20-24 lata (225 osób), natomiast na trzecim mające 3-6 lat (224 osoby). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2021 roku prezentuje kolejny wykres.

Wykres 4. Ludność gminy Zabór według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2021 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Baza oświatowa na terenie gminy Zabór składa się z następujących placówek:

- o Szkoła Podstawowa w Zaborze,
- o Społeczna Szkoła Podstawowa w Droszkowie,
- o Niepubliczne Przedszkole „Zielona Nutka” w Zaborze,
- o Społeczne Przedszkole w Droszkowie.

Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3 na terenie Gminy jest prowadzona w formie Klubu Dziecięcego w Zaborze.

5. ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujących na terenie gminy Zabór należą:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 2) Urząd Gminy,
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 4) Funkcjonariusze Policji Komisariatu I Policji w Zielonej Górze pełniący funkcję dzielnicowych,
- 5) Zespół Interdyscyplinarny, który zajmuje się problemem przemocy domowej ,
- 6) placówki oświatowe,
- 7) placówki wsparcia dziennego w postaci świetlic środowiskowych,
- 8) świetlice wiejskie,
- 9) instytucje kulturalno-rekreacyjne,
- 10) punkt konsultacyjny- komisji alkoholowej,
- 11) placówki ochrony zdrowia,
- 12) lokalne organizacje pozarządowe.

Są to instytucje i miejsca prowadzące działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom bądź wspomagające taką działalność. Kooperacja tych podmiotów odbywa się na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej.

Do zasobów osobowych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom alkoholowym i narkotykowym na terenie Gminy można zaliczyć:

- 1) pedagogów, psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych, wychowawczych, terapeutów uzależnień, specjalistów pełniących dyżury w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym,
- 2) członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 3) pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej,
- 4) funkcjonariuszy Policji,
- 5) sędziów, prokuratorów oraz kuratorów sądowych i społecznych,
- 6) pracowników placówek ochrony zdrowia oraz osoby duchowne.

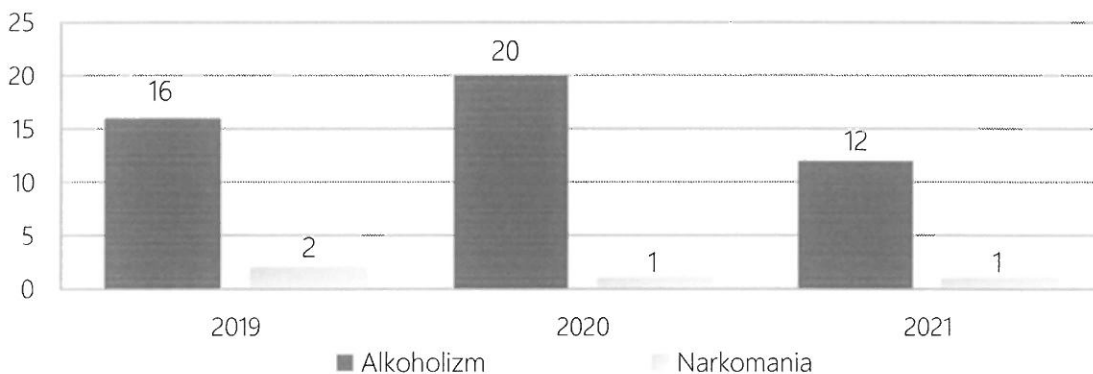

6. PROBLEM UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY ZABÓR

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych. Narkomania, definiowana zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, oznacza stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich. Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się on w polu zainteresowania różnych służb, takich jak lecznictwo, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości, media. Każda z nich styka się z tym zjawiskiem od innej strony.

W 2021 roku z pomocy i wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Zaborze z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 12 rodzin, a także 1 rodzina zmagająca się z problemem narkomanii. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy OPS z powodu alkoholizmu ulegała wahaniom, przyjmując w 2021 roku najmniejszą wartość, z kolei liczba rodzin, którym Ośrodek udzielił pomocy z powodu narkomanii zmniejszyła się o 1. W 2021 roku ogólna liczba rodzin objętych pomocą OPS wyniosła 90, co oznacza, że rodziny borykające się z problemem alkoholowym stanowiły 13% ogółu, natomiast z problemem narkomanii – 1%.

Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii w gminie Zabór na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Kolejną analizowaną kwestią są działania podejmowane przez funkcjonariuszy Policji w celu przeciwdziałania problemowi uzależnienia. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób zatrzymanych w pomieszczeniach policyjnych w celu wytrzeźwienia uległa zwiększeniu – w 2019 roku funkcjonariusze nie zatrzymali żadnego mieszkańca Gminy, w 2020 roku – 3 osoby, natomiast w 2021 roku – 4. Z analizowanych danych wynika, że w omawianych latach dzielnicowi nie podjęli działań wobec żadnego nietrzeźwego

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

nieletniego, który w takiej sytuacji mógłby zostać zatrzymany w policyjnej izbie dziecka lub odwieziony do domu. Niemniej, problem zakłócania przestrzeni publicznej na terenie gminy Zabór jest obecny i wymaga podjęcia kompleksowych działań prewencyjnych i interwencyjnych. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje tabela poniżej.

Tabela 6. Działania funkcjonariuszy Policji w stosunku do osób spożywających alkohol w latach 2019-2021

rodzaj interwencji	2019	2020	2021
liczba osób zatrzymanych w pomieszczeniach policyjnych w celu wytrzeźwienia	0	3	4
liczba nietrzeźwych osób nieletnich zatrzymanych w policyjnych izbach dziecka lub odwiezionych do domu	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Funkcjonariusze Policji z Komisariatu I Policji w Zielonej Górze pełniący funkcję dzielnicowych na terenie gminy Zabór podejmują działania w zakresie kontroli ruchu drogowego oraz trzeźwości kierowców.

Jednym z głównych zadań Policji jest także zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa, zarówno w miejscu publicznym, ale i w środowisku domowym, gdy członek/członkowie rodziny dopuszczają się stosowania przemocy wobec innych. W przypadku rozpoznania takich sytuacji funkcjonariusze podejmują interwencje domowe. W 2020 roku na terenie Gminy przeprowadzono 357 interwencji, spośród których 46 stanowiły interwencje domowe.

Ważnym aspektem działalności służb jest również prowadzenie szerokich akcji edukacyjnych i prewencyjnych. W tym celu co roku funkcjonariusze wraz z placówkami oświatowymi i instytucjami kultury organizują szereg kampanii w zakresie abstynencji alkoholowej i narkotykowej, zachowania trzeźwości za kierownicą oraz niewykonywania pracy po spożyciu alkoholu.

Wraz z rozwojem technologicznym, w świecie on-line pojawiać zaczęły się różnego rodzaju gry na pieniądze. Znacznie zwiększyło to dostępność do gier hazardowych dla młodych ludzi. Hazard on-line, w przeciwieństwie do stacjonarnych kasyn zakazanych dla nieletnich, jest dla młodych ludzi dostępny i w dużej mierze anonimowy. Niestety rozprzestrzenianie się stron internetowych oferujących różnego rodzaju gry hazardowe, stwarza dla dzieci i młodzieży realne zagrożenie. Granie w gry na pieniądze może doprowadzić do uzależnienia i związanych z tym negatywnych konsekwencji, między innymi problemów w funkcjonowaniu społecznym i zawodowym, jak poczucie wewnętrznego przymusu i myśli intruzywne, które nie pozwalają na skupienie uwagi

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

na pracy, a także depresji, myśli i prób samobójczych, słabych wyników w nauce, problemów w relacjach rodzinnych i rówieśniczych.

Mając na uwadze potrzebę ograniczenia i przeciwdziałania zwiększeniu się skali rozpowszechnienia grania w gry na pieniądze niezbędne jest organizowanie badań pozwalających ocenić skalę zjawiska oraz dostosowywanie odpowiednich działań profilaktycznych zapobiegających występowaniu problemów w tym zakresie.

Korzystanie z urządzeń elektronicznych wśród dorosłych, jak i młodych ludzi jest problemem powszechnym i zauważalnym na terenie gmin w całej Polsce. Wykorzystywanie Internetu i urządzeń elektronicznych stało się elementem wychowawczym dzieci, z kolei wśród młodzieży obserwowana jest znaczna skala tego problemu, gdyż pozostają oni online przez znaczącą część każdego dnia. W związku z korzystaniem z nowych technologii zarówno dzieci, jak i osoby dorosłe narażone są na doświadczenie przemocy internetowej, ryzyko uzależnienia od smartfonów, a także inne, negatywne konsekwencje. Korzystanie z urządzeń elektronicznych daje dzieciom i młodzieży możliwości rozwoju, ale niesie za sobą także liczne zagrożenia - pornografię, treści pełne przemocy, *fake newsy*, ryzyko nawiązania niebezpiecznych relacji, czy też cyberprzemoc. Korzystanie z urządzeń elektronicznych, w tym z Internetu, pozostanie jedną z najczęściej podejmowanych czynności przez młodych ludzi i może determinować problemy w obszarze zdrowia fizycznego oraz psychicznego. Biorąc to pod uwagę, niezbędne jest podejmowanie działalności edukacyjnej wśród dzieci i młodzieży w zakresie bezpiecznego poruszania się po świecie on-line oraz uświadamianie ich na temat konsekwencji poświęcania na to dużych ilości czasu.

7. DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W ZABORZE

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zaborze, powołana przez Wójta do wykonywania zadań Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.). Według stanu na koniec 2021 roku Komisja liczyła 3 członków.

Dane dotyczące działań GKRPA podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2019-2021 przedstawia poniższa tabela. W 2021 roku członkowie GKRPA przeprowadzali rozmowy z 9 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 3 członkami rodzin osób uzależnionych. Nie podjęto wówczas czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec żadnej

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

osoby z problemem alkoholowym, jednakże wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 1 mieszkańca Gminy. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób uzależnionych, jak również liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy uległa zmniejszeniu. Analogiczna zależność wystąpiła w przypadku liczby osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do zobowiązania ich poddaniu się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia, natomiast liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego ulegała wahaniom i w 2021 roku przyjęła najniższą wartość.

Tabela 7. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	15	9	9
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	13	2	3
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	12	10	0
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	5	8	1

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Jednym z zadań członków GKRPA jest praca z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i osobami stosującymi przemoc. Rozmowy z pojedynczymi osobami doznającymi przemocy odbyły się w 2019 i 2020 roku, z kolei kontakt ze świadkiem przemocy został nawiązany przez członków GKRPA tylko w 2019 roku.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

Tabela 8. Liczba osób dotkniętych i stosujących przemoc w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie oraz osób, z którymi przeprowadzono rozmowy interwencyjne, które zgłaszały się do GKRPA w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób stosujących przemoc, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	0	1	0
liczba osób doznających przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	1	1	0
liczba świadków przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	1	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Na terenie gminy Zabór osoby doświadczające sytuacji kryzysowych mogą uzyskać pomoc i wsparcie w Punkcie Konsultacyjnym. W 2021 roku Punkt czynny był średnio przez 5 godzin w miesiącu, a poradnictwo w nim było świadczone przez specjalistę psychoterapii uzależnień. Wśród realizowanych przez Punkt zadań należy wymienić: rozpoznanie problemu, z którym zgłosił się klient, mobilizowanie klientów do pojęcia psychoterapii i kierowanie do specjalistycznych placówek leczenia, motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwe, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia, świadczenie konsultacji osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz motywowanie osób stosujących przemoc do uczestnictwa w oddziaływaniach obejmujących ten problem.

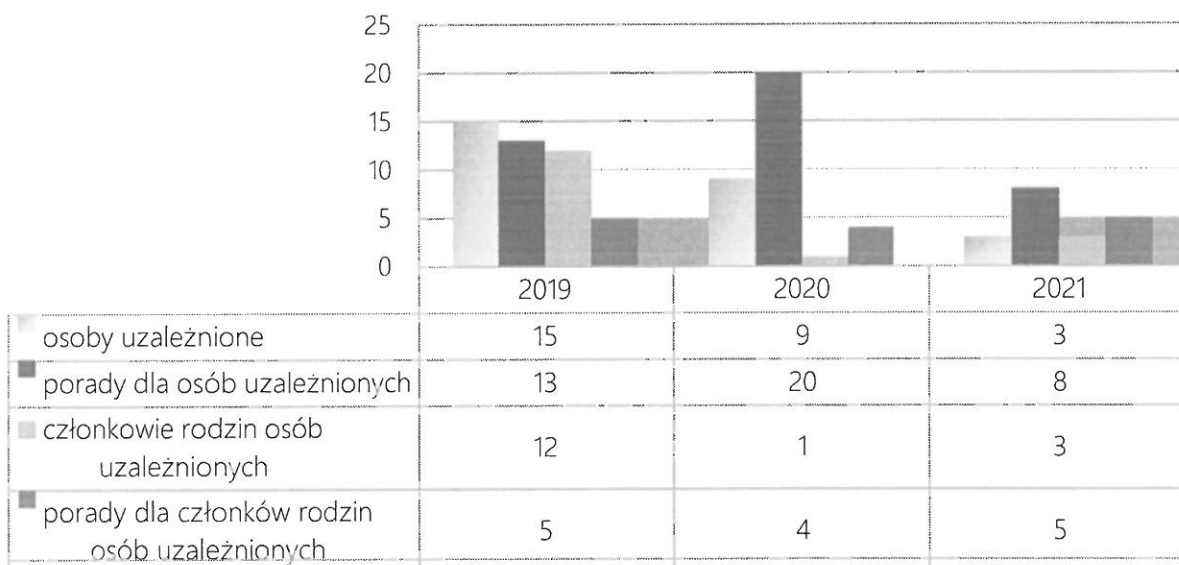
W 2021 roku w Punkcie udzielono 8 porad 3 osobom z problemem alkoholowym oraz 5 porad 3 dorosłym członkom rodzin osób doświadczających problemu uzależnienia. Na przestrzeni analizowanych lat zauważalne są wahania zarówno w zakresie liczby porad świadczonych osobom z problemem alkoholowym, jak również udzielanych członkom rodzin osób z problemem alkoholowym. Liczba osób uzależnionych i członków ich rodzin, którzy zgłosili się do Punktu uległa zmniejszeniu.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

Wykres 6. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2019-2021

Zródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Na terenie gminy Zabór nie funkcjonują samopomocowe grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (AA), również dla dorosłych członków rodzin osób uzależnionych (Al-Anon), nie ma stowarzyszeń abstynenckich. Nigdy nie wyłoniła się też grupa osób chętnych do uczestnictwa. Osoby, które chcą korzystać z ww. wsparcia, bądź uczestniczą w tego typu spotkaniach, korzystają z dobrodziejstwa miasta Zielona Góra.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych motywuje do podejmowania terapii w kierunku wyjścia z uzależnienia,

W 2021 roku działalność profilaktyczna na terenie Gminy koncentrowała się głównie w placówkach oświatowych, placówkach wsparcia dziennego. Pedagodzy, wychowawcy oraz funkcjonariusze Policji prowadzili liczne zajęcia, prelekcje i warsztaty adresowane do uczniów, rodziców i nauczycieli z zakresu tematyki uzależnień i przemocy. W omawianym roku w ramach lokalnej działalności profilaktycznej w ramach programu z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowanej do dzieci i młodzieży uczestniczyło 150 uczniów i 10 nauczycieli. Ponadto zorganizowano także festyny i inne imprezy plenerowe, w których uczestniczyło 400 mieszkańców Gminy, a także konkursy profilaktyczne, w których wzięło udział 145 uczestników.

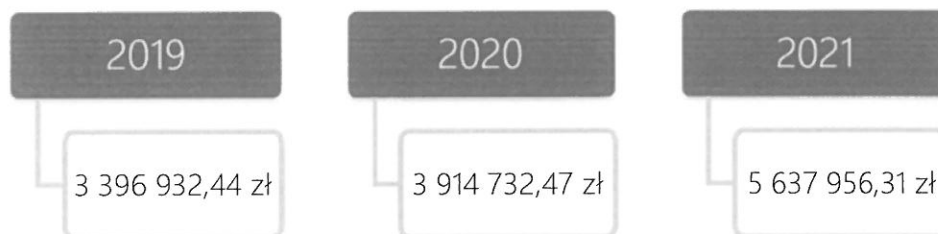

8. RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE ZABÓR

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z używaniem alkoholu. Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 600 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2,5 mln osób pijących alkohol szkodliwie.

W 2021 roku wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Zabór wyniosła łącznie 5 637 956,31 zł, w tym 2 067 008,59 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 1 525 694,12 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa), a także 2 045 253,60 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. Są to wartości zadeklarowane w corocznym sprawozdaniu z działalności samorządu gminy w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1. Można zauważyć, że wartość sprzedanego alkoholu w stosunku do 2019 roku wzrosła aż o 66%.

Rysunek 2. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Zabór w latach 2019-2021

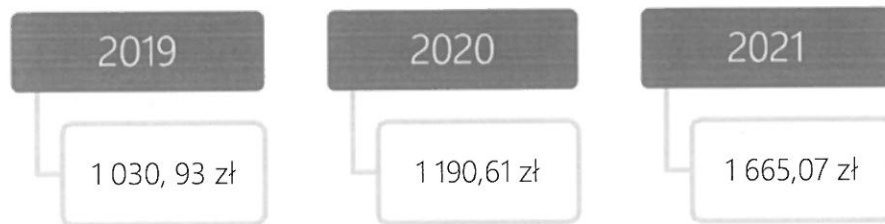
Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku Gminę zamieszkiwało łącznie 3 386 osób, które ukończyły 18 rok życia. Wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu przypadającego na każdą pełnoletnią osobę wyniosła wówczas 1 665,07 zł, co jest wartością wyższą porównaniu do roku 2019 o 62%. Zatem na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest znaczny wzrost wartości sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

Rysunek 3. Wartość sprzedanego na terenie gminy Zabór alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

W roku 2021 na terenie gminy Zabór działalność prowadziło łącznie 25 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 18 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i 7 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży. Na przestrzeni analizowanych lat liczba punktów napojów alkoholowych na terenie Gminy uległa zwiększeniu, bowiem w 2019 roku było ich 20, w 2020 roku – 23, a w 2021 roku – 25.

Wykres 7. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Zabór na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Na przestrzeni ostatnich trzech lat w województwie lubuskim odnotowano zróżnicowane wartości liczby dorosłych mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu, jednakże liczby te były wyższe w porównaniu do 2019 roku, co świadczy o działaniach ograniczających podaż i dostępność napojów alkoholowych na terenie województwa. Niemniej, w gminie Zabór miała miejsce odwrotna tendencja - liczba dorosłych mieszkańców Gminy w porównaniu do 2019 roku sukcesywnie ulegała zmniejszeniu, wynika to z otwarcia sprzedaży alkoholu w kilku winnicach oraz powstaniu sklepów typu Dino i Biedronka.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

Tabela 9. Liczba pełnoletnich mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w województwie mazowieckim oraz gminie Zabór w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba pełnoletnich mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w gminie Zabór	164	142	135
liczba pełnoletnich mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w województwie lubuskim	262	281	279

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 oraz Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych w Polsce w Samorządach Gminnych w 2019, 2020 i 2021 roku, zestawienie statystyczne

9. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE UZALEŻNIEŃ

Wśród głównych problemów z jakimi zmagają się współczesne rodziny jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc w rodzinie oraz uzależnienia. Przeciwdziałanie negatywnemu wpływowi tych problemów na rozwój psychospołeczny lokalnej społeczności wymaga odpowiedniego podejścia i kompleksowej pracy specjalistów. Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców w określonym obszarze.

W 2020 roku na terenie Gminy zostało przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne wśród lokalnej społeczności - *Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Zabór*, w której uczestniczyło 86 dorosłych mieszkańców Gminy, 8 pracowników punktów, gdzie sprzedawany jest alkohol oraz 48 uczniów.

9.1 SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH

DOROŚLI MIESZKAŃCY

- Diagnoza przeprowadzona wśród dorosłych mieszkańców Gminy pozwala stwierdzić, że 69% badanych zna osoby w swojej miejscowości, które nadużywają alkoholu.
- Niepokojącym wynikiem badania jest sięganie po alkohol przez kobiety w ciąży – aż 26% respondentów potwierdziło, że widuje na terenie Gminy ciężarne kobiety pijące alkohol.
- Części badanych zdarzyło się prowadzić pojazd pod wpływem alkoholu oraz wykonywać swoje obowiązki po spożyciu go (po 3%).

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

- Co 10 ankietowany przyznał, iż codziennie pali papierosy (10%), po e-papierosy sięga mniejsza część respondentów, tj. 3%.
- W zakresie zażywania substancji psychoaktywnych (narkotyków, dopalaczy, leków w celu odurzenia) wyniki kształtują się następująco: 34% respondentów zna osoby sięgające po wymierzone wyżej substancje, a 6% badanych twierdzi, że członkowie ich rodzin, z którymi mieszkają, sięgają po środki psychoaktywne. Choć żaden z ankietowanych nie przyznał, iż sięga po substancje psychoaktywne, 14% dorosłych mieszkańców zna miejsca na terenie swojej miejscowości, w których można zakupić narkotyki lub dopalacze.

UCZNIOWIE

Diagnoza problemów społecznych wśród dzieci i młodzieży na terenie Gminy pozwoliła określić skalę problemu uzależnień wśród uczniów. Inicjację alkoholową ma za sobą średnio 8% uczniów, spośród których uczniowie spożywali go jednokrotnie lub kilka razy (po 4%).

- Najpopularniejszym rodzajem alkoholu wśród uczniów jest piwo.
- Z zebranych odpowiedzi wynika, że po papierosy sięgnęło 8% uczniów, natomiast po e-papierosy – 15%.
- Analiza odpowiedzi uczniów na pytania dotyczące substancji psychoaktywnych pozwala stwierdzić, iż żaden z respondentów nigdy nie sięgnął po narkotyki, dopalacze lub leki w celu odurzenia się.

10. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest to metoda analizy strategicznej pozwalająca skonfrontować ze sobą pozytywne i negatywne czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne. Innymi słowy SWOT jest sposobem organizowania faktów, umożliwiającym zrozumienie danych i dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji. Polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- o S (Strengths) - mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę;
- o W (Weaknesses) - słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę;
- o O (Opportunities) - szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany;
- o T (Threats) - zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- o Systematyczny wzrost mieszkańców Gminy. - o Prowadzenie różnorodnej działalności kulturalnej pozytywnie wpływającej na rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży oraz wzmacniającej kompetencje wychowawcze rodziców, a także ogólny poziom integracji rodzin. - o Rozwinięta baza instytucjonalna i zasoby ludzkie działające w obszarze wsparcia osób i rodzin przeżywających trudności (OPS, ZI, PKI, GKRPA, dzielnicowi Policji, PWD). - o Udzielanie specjalistycznego wsparcia dla osób doświadczających przemocy w ramach działalności OPS i PKI, dyżurów psychologa. - o Rozwinięta baza placówek wsparcia dziennego. - o Prowadzenie działalności edukacyjnej i profilaktycznej wśród dzieci, rodziców oraz innych grup. - o Brak występującego problemu sięgania przez uczniów po substancje psychoaktywne.	- o Zmniejszający się przyrost naturalny. - o Brak funkcjonujących grup samopomocowych dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu. - o Konieczność podejmowania działań o charakterze prawnym i interwencyjnym wobec osób nadużywających alkoholu. - o Konieczność zatrzymywania w pomieszczeniach policyjnych osób znajdujących się pod wpływem alkoholu. - o Sięganie po alkohol, papierosy, a także narkotyki przez osoby dorosłe. - o Wysoka dostępność do alkoholu dla osób niepełnoletnich w opinii uczniów. - o Wzrost wartości sprzedanego alkoholu na przestrzeni analizowanych lat. - o Stosunkowo wysoka łatwość dostępu do punktów sprzedaży alkoholu na terenie Gminy i wyższa w porównaniu z województwem lubuskim liczba dorosłych mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

SZANSE	ZAGROŻENIA
- o Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą. - o Polityka państwa związana ze zwiększaniem środków finansowych na przeciwdziałanie uzależnieniom. - o Kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dotyczące problemu uzależnień i przemocy w rodzinie. - o Możliwość pozyskiwania środków finansowych z nowych źródeł finansowania. - o Organizowanie szkoleń podnoszących umiejętności zawodowe osób zajmujących się problematyką uzależnień oraz przemocy oraz pracujących z osobami uzależnionymi. - o Dostęp do informacji oraz bezpłatnej pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy w rodzinie dzięki funkcjonowaniu PKI. - o Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi. - o Udzielanie konsultacji psychologiczno-pedagogicznych dla rodzin. - o Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy. - o Wzrost świadomości społecznej na temat negatywnych konsekwencji wynikających z uzależnień. - o Rozwijająca się współpraca międzyinstytucjonalna.	- o Negatywne wzorce zachowań społecznych, w szczególności w zakresie okazjonalnego sięgania po alkohol (podczas uroczystości i świąt). - o Wypalenie zawodowe dotyczące część kadry instytucji przeciwdziałających uzależnieniom i przemocy. - o Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, uzależnienia członków rodziny, niechęć do współpracy. - o Niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym. - o Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach. - o Podejmowanie zachowań ryzykownych, w tym inicjacji alkoholowej i narkotykowej przez dzieci i młodzież, skutkujące problemami uzależnień. - o Nasilenie się problemu marginalizacji i wykluczenia społecznego w środowiskach dotkniętych uzależnieniami. - o Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności. - o Rozpad więzi rodzinnych. - o Spadek wieku inicjacji alkoholowej uczniów. - o Zwiększenie dostępu do substancji psychoaktywnych w Gminie.

11. CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem strategicznym jest przeciwdziałanie uzależnieniom, edukacja, promocja zdrowia i profilaktyka, także redukcja szkód zdrowotnych i psychospołecznych oraz podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie rozwoju psychospołecznego.

Celami operacyjnymi Programu są:

1. Ograniczenie sięgania po substancje psychoaktywne oraz minimalizowanie problemu uzależnień behawioralnych.
2. Wdrażanie nowoczesnych strategii profilaktycznych adekwatnych do poszczególnych grup odbiorców, tj. dzieci i młodzieży, rodziców, osób uzależnionych, etc.
3. Zwiększenie dostępu do profesjonalnej pomocy terapeutycznej rehabilitacyjnej dla osób zagrożonych uzależnieniem i uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową.
4. Promowanie zdrowego i bez uzależnień stylu życia oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież oraz dorosłych.
5. Wzmacnianie kompetencji członków komisji alkoholowej, pracowników pomocy społecznej, oświaty, policji, służby zdrowia w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych, przemocy, przepisów prawa podejmowania interwencji w sytuacjach problemowych poprzez organizowanie szkoleń, wymianę doświadczeń, monitorowanie i diagnozowanie sytuacji związanej z rozmiarem uzależnień w gminie.

Założenia Programu opracowane zostały na podstawie zidentyfikowanych potrzeb.

Należy do nich:

- o Zmniejszenie dostępności substancji psychoaktywnych na terenie Gminy, szczególnie wśród dzieci i młodzieży.
- o Ograniczenie skali zjawiska sięgania po substancje psychoaktywne przez wszystkich mieszkańców Gminy.
- o Opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży.
- o Wczesna diagnoza problemu uzależnień behawioralnych w Gminie, szczególnie w przypadku dzieci i młodzieży.
- o Prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie negatywnych skutków spożywania alkoholu i narkotyków, nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych, a także udostępnianie informacji na temat możliwości uzyskania pomocy.
- o Zwiększenie dostępności usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla rodzin i osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz czynności.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

- o Rozwijanie systemu motywowania do podjęcia, kontynuacji i pomyślnego ukończenia leczenia odwykowego osób uzależnionych.
- o Aktywizacja społeczno-zawodowa osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków w środowisku lokalnym.
- o Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców.
- o Systematyczna ocena stanu zagrożenia problemem alkoholowym i narkotykowym, a także skali problemu uzależnień behawioralnych na terenie Gminy.

LP.	ZADANIE	WSKAŹNIK	REALIZATORZY
1.	Prowadzenie programów dla dzieci i młodzieży z zakresu profilaktyki alkoholizmu i narkomanii, uzależnień behawioralnych, przeciwdziałania przemocy, promocji zdrowia oraz bezpieczeństwa.	Liczba zorganizowanych programów profilaktycznych. Liczba uczestników programów.	UG, GKRPA, placówki oświatowe, funkcjonariusze Policji, PWD, PPP, NGO.
2.	Rozwijanie oferty alternatywnych i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz promowanie uczestnictwa w nich.	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Liczba działań podjętych w celu promowania udziału w alternatywnych formach spędzania czasu wolnego.	UG, GBP, NGO, PWD, ŚG, placówki oświatowe.
3.	Organizowanie i dofinansowanie warsztatów i programów profilaktycznych dotyczących używania substancji psychoaktywnych ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych przez KCPU, ORE, IPiN.	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych. Liczba uczestników.	UG, GKRPA, placówki oświatowe.
4.	Organizowanie oraz dofinansowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w zakresie profilaktyki używania alkoholu substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież, przemocy i stosowania właściwych metod wychowania.	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych. Liczba uczestników.	UG, GKRPA, placówki oświatowe, OPS, NGO.
5.	Uczestnictwo w regionalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych obejmujących zagadnienia związane z profilaktyką alkoholizmu oraz narkomanii.	Liczba kampanii, w których uczestniczyła Gmina. Szacunkowa liczba odbiorców kampanii.	UG, GKRPA, placówki oświatowe, OPS, funkcjonariusze Policji, NGO, placówki ochrony zdrowia, PPP, PCPR.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

6.	Organizowanie zajęć opiekuńczo-wychowawczych, psychologicznych, socjoterapeutycznych, profilaktycznych oraz z zakresu terapii pedagogicznej dla dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci objętych wsparciem.	UG, OPS, placówki oświatowe, PPP, PWD, ŚW, NGO.
7.	Organizowanie wypoczynku letniego oraz opieki w czasie ferii zimowych z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży (szczególnie z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, a także pochodzących z rodzin zagrożonych dysfunkcjami) w formie półkolonii, kolonii, obozów bądź zielonych szkół oraz dodatkowych zajęć wypełniających wolny czas.	Liczba zorganizowanych półkolonii/kolonii/obozów/zielonych szkół. Liczba uczestników.	UG, OPS, placówki oświatowe, NGO, PWD, ŚW.
8.	Organizowanie konkursów promujących zdrowie, aktywność ruchową, bezpieczeństwo i profilaktykę uzależnień.	Liczba uczestników konkursów promujących zdrowie, aktywność ruchową, bezpieczeństwo i profilaktykę uzależnień. Liczba zorganizowanych konkursów.	OPS, GKRPA, NGO, UG, placówki oświatowe, funkcjonariusze Policji, GBP, PWD, ŚW.
9.	Popularyzowanie informacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz promocji zdrowia za pośrednictwem ulotek, broszur i plakatów.	Liczba i nakład materiałów informacyjno-edukacyjnych i promocyjnych.	UG, placówki oświatowe, OPS, GKRPA, NGO, GBP, PWD, ŚW, placówki ochrony zdrowia.
10.	Wspieranie finansowe, merytoryczne i organizacyjne instytucji oraz organizacji pozarządowych prowadzących działalność dotyczącą profilaktyki uzależnień, udzielania pomocy osobom nadużywającym alkoholu, uzależnionym od alkoholu, narkotyków oraz osobom doznającym przemocy w rodzinie.	Liczba instytucji i organizacji pozarządowych, którym udzielono wsparcia finansowego.	UG, NGO.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

11.	Popularyzowanie informacji dotyczących FAS (Alkoholowy Zespół Płodowy) oraz FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Płodowych) wśród dorosłych mieszkańców oraz starszych uczniów, poprzez dystrybucję materiałów edukacyjnych i organizowanie pogadań.	Szacunkowa liczba odbiorców materiałów edukacyjnych. Liczba uczestników pogadań.	UMG, OPS, GKRPA, NGO, PPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
12.	Współpraca z Policją, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym, instytucjami oświatowymi i kulturalnymi, Placówkami Wsparcia Dziennego, świetlicami wiejskimi, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz stowarzyszeniami działającymi na terenie Gminy, w zakresie propagowania zasad trzeźwości i promocji zdrowia.	Liczba działań podjętych we współpracy z podmiotami działającymi na terenie Gminy, w zakresie wzmacniania abstynencji i promowania jej.	UG, GKRPA, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, PWD, ŚW, ZI, OPS, GBP, funkcjonariusze Policji.
13.	Systematyczne prowadzenie patroli funkcjonariuszy Policji na terenie Gminy oraz prowadzenie kontroli trzeźwości.	Liczba przeprowadzonych patroli i kontroli trzeźwości. Liczba kierowców zatrzymanych pod wpływem alkoholu.	Funkcjonariusze Policji.
14.	Organizowanie i udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy i ochrony zdrowia dla osób i podmiotów świadczących pomoc oraz wsparcie mieszkańcom w kryzysie.	Liczba zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy. Liczba uczestników szkoleń.	UG GKRPA, ZI, pomoc społeczna, szkoła, przedszkole, policja.
15.	Doposażenie GKRPA w sprzęt, materiały niezbędne do zapewnienia realizacji zadań Programu.	Kwota doposażenia. Liczba zakupionych przedmiotów/sprzętu/materiałów i innych niezbędnych do realizacji zadań rzeczy.	UG.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

16.	Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych dla podmiotów handlujących napojami alkoholowymi.	Liczba przeprowadzonych działań informacyjnych. Liczba wydanych materiałów edukacyjnych.	GKRPA, UG.
17.	Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, a w szczególności sprzedaży alkoholu nieletnim.	Liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.	GKRPA, UG.
18.	Podjęcie działań pokontrolnych, a w razie konieczności interwencji w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.	Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych. Liczba wszczętych postępowań mandatowych przez funkcjonariuszy Policji w związku z kontrolami.	GKRPA, UG, funkcjonariusze Policji.
19.	Opiniowanie wniosków związanych z wydawaniem zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z przepisami prawa miejscowego.	Liczba wydanych opinii (postanowień) o lokalizacji punktu sprzedaży.	GKRPA.
20.	Podjęcie czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego przez osoby zgłoszone do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: przyjmowanie i rejestrowanie zgłoszeń w sprawie leczenia odwykowego, przeprowadzanie rozmów w sprawach osób nadużywających alkoholu, motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego.	Liczba zgłoszeń w sprawie leczenia odwykowego. Liczba osób, z którymi członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy interwencyjno-motywujące. Liczba osób zmotywowanych do dobrowolnego leczenia odwykowego. Liczba osób, które zakończyły leczenie odwykowe.	GKRPA, UG.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

21.	Podjęmowanie czynności zmierzających do orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu: zlecenie przeprowadzania badań przez zespół biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, kierowanie wniosków do sądu o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie leczenia odwykowego, wnoszenie środków odwoławczych od orzeczeń sądów I instancji w sprawach o zobowiązanie do leczenia, występowanie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w charakterze strony przed sądem w sprawach o leczenie odwykowe, zakładanie „Niebieskich Kart” i przekazywanie ich do Zespołu Interdyscyplinarnego, powiadomienie Komendy Powiatowej Policji lub prokuratury o podejrzeniu stosowania przemocy.	Liczba osób skierowanych na badanie przez biegłego i liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Liczba wniosków wniesionych do sądu w sprawie orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego. Liczba założonych „Niebieskich Kart”.	GKRPA.
22.	Organizowanie wsparcia i pomocy osobom z problemem alkoholowym, narkotykowym i uzależnień behawioralnych, a także członkom rodzin osób uzależnionych.	Liczba podmiotów zaangażowanych w pomoc osobom uzależnionym i członkom ich rodzin. Liczba zorganizowanych działań wspierających osoby z problemem narkotykowym, alkoholowym i uzależnień behawioralnych.	UG, NGO, GKRPA, OPS, PKI.
23.	Stworzenie warunków oraz motywowanie społeczności lokalnej do utworzenia i prowadzenia grup samopomocowych dla osób uzależnionych, współuzależnionych.	Liczba osób objętych działaniami grup samopomocowych.	UG, GKRPA, NGO.
24.	Prowadzenie konsultacji i udzielanie porad terapeutycznych, psychologicznych oraz prawnych.	Liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym. Liczba udzielonych porad.	UG, OPS, PCPR, PPP, PKI.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

25.	Kontynuowanie prowadzenia Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin na terenie Gminy.	Liczba osób korzystających z pomocy Punktu. Liczba udzielonych porad.	UG, GKRPA, PKI.
26.	Prowadzenie działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba realizowanych procedur „Niebieskie Karty” prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny.	ZI, GKRPA, OPS, funkcjonariusze Policji, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
27.	Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych z zakresu przemocy w rodzinie i sposobów jej przeciwdziałania.	Liczba rozpowszechnionych informacji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	GKRPA, OPS, UG, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, ZI, PKI, funkcjonariusze Policji.
28.	Rozwijanie umiejętności psychospołecznych dzieci poprzez prowadzenie programów z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych, a w szczególności realizowanie programów rekomendowanych przez Ministerstwo Zdrowia.	Liczba zorganizowanych programów profilaktycznych. Liczba uczestników programów.	UG, GKRPA, placówki oświatowe, PD, funkcjonariusze Policji, NGO, ŚW.
29.	Organizowanie dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów szkół podstawowych pogadań na temat niebezpieczeństw w sieci.	Liczba zorganizowanych pogadań. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach.	UG, GKRPA, funkcjonariusze Policji, placówki oświatowe.
30.	Organizowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, w szczególności na temat wzmacniania czynników chroniących i eliminowania czynników ryzyka.	Liczba zorganizowanych warsztatów. Liczba rodziców/ nauczycieli uczestniczących w warsztatach.	UG, GKRPA, placówki oświatowe, OPS.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

31.	Uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach profilaktyczno-informacyjnych z zakresu uzależnień behawioralnych oraz organizowanie lokalnych kampanii.	Liczba kampanii, w których uczestniczyła Gmina. Szacunkowa liczba odbiorców kampanii.	UG, GKRPA, placówki oświatowe, OPS, placówki ochrony zdrowia, PPP, PCPR, NGO.
32.	Podnoszenie umiejętności i kompetencji zawodowych osób zajmujących się wsparciem osób uzależnionych.	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/konferencjach, itp. w celu podniesienia umiejętności i kompetencji.	UG, GKRPA, placówki oświatowe, OPS, PKI, funkcjonariusze Policji, placówki ochrony zdrowia, PPP, PCPR, NGO.
33.	Upowszechnianie wiedzy wśród mieszkańców i uczniów na temat możliwości otrzymania wsparcia w przypadku doświadczenia problemu uzależnień behawioralnych, poprzez publikowanie artykułów na stronach internetowych Gminy oraz kolportaż materiałów informacyjno-edukacyjnych (np. broszura, ulotki).	Liczba opublikowanych artykułów. Liczba upowszechnionych broszur/ulotek.	UG, OPS, GKRPA, placówki oświatowe.
34.	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w szkołach.	Poprawa dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży.	UG, OPS, GKRPA, placówki oświatowe.
35.	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie wymiany informacji dotyczących polityki antyalkoholowej, antynarkotykowej oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, a także działań pomocowych.	Liczba instytucji współpracujących ze sobą w ramach profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomani, a także przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym Liczba działań podjętych we współpracy międzyinstytucjonalnej.	GKRPA, OPS, funkcjonariusze Policji, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, ZI, PKI, PPP.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

36.	Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych na terenie Gminy.	Liczba osób objętych badaniami w ramach diagnozy społecznej. Liczba przeprowadzonych diagnoz.	UG, GKRPA, OPS, funkcjonariusze Policji, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
37.	Prowadzenie kampanii profilaktycznych, wykładów, spotkań ze specjalistami na temat zdrowia psychicznego oraz higieny psychicznej.	Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego oraz higieny psychicznej.	UG, GKRPA, OPS, PPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.

12. TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wydaje się na czas oznaczony, nie krótszy niż 4 lata, a w przypadku sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, nie krótszy niż 2 lata.

13. ZASADY WYNAGRADZANI CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Za udział w posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zaborze oraz przeprowadzanie kontroli, przyjmuje się wynagrodzenie za pracę w Gminnej Komisji w wysokości 500 zł brutto miesięcznie dla każdego członka Komisji i 850 zł brutto dla przewodniczącego Gminnej Komisji.
2. Wynagrodzenie, o którym mowa przysługuje łącznie za:
  - a) udział w co najmniej jednym w miesiącu posiedzeniu Komisji,
  - b) przeprowadzanie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych,
  - c) prowadzenie nadzoru i koordynacja zajęć w świetlicach środowiskowych.
  - d) koordynacja profilaktyki w szkołach,
  - e) realizacja sprawozdawczości z „funduszu korkowego,
3. Wynagrodzenie będzie wypłacone na podstawie listy obecności.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

14. ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do ogółu mieszkańców gminy Zabór, z wyszczególnieniem konsumentów napojów alkoholowych, osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu i urządzeń elektronicznych, osób pijących szkodliwie i ryzykownie, rodzin i najbliższego otoczenia osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu i urządzeń elektronicznych, dzieci i młodzieży szkolnej oraz przedstawiciele służb, instytucji, organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.

15. REALIZACJA PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2024-2026 W GMINIE ZABÓR

1. Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizatorem Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2026 w Gminie Zabór jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaborze.
2. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2026 w Gminie Zabór realizowany będzie od 1 stycznia 2024 roku do 31 grudnia 2026 roku.

16. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Źródłem finansowania działań podejmowanych w związku z realizacją zadań Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2026 w Gminie Zabór są dochody własne Gminy uzyskane z wpływów z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych i są ujęte w budżecie Gminy w dziale 851 „Ochrona Zdrowia”, rozdział 85153 - przeciwdziałanie narkomanii oraz rozdział 85154 - przeciwdziałanie alkoholizmowi.
2. Zakres zadań ujętych w Programie może być zweryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich realizację oraz ze względu na bieżące zapotrzebowanie z zakresu działań profilaktycznych skierowanych do lokalnej społeczności.

17. MONITORINGI EWALUACJA PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii powinny opierać się na:

1. ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
2. ocenie wdrażania zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
3. opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć zasadę triangulacji technik badawczych poprzez zróżnicowane metody pomiaru, tj.:

- o analizę dokumentów,
- o badanie ankietowe adresatów Programu,
- o badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) Kryterium skuteczności (plan a wykonanie) - rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) Kryterium efektywności - ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) Kryterium użyteczności - ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) Kryterium trafności - rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Na podstawie analizy realizowanego programu, realizator Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2026 w Gminie Zabór, tj. Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Urząd Gminy w Zaborze na czele z Wójtem, sporządzi zbiorcze coroczne sprawozdanie, które zostanie przedłożone Radzie Gminy w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Ponadto realizator Programu zobowiązany jest do sporządzenia, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2024-2026 w gminie Zabór

Przeciwdziałania Uzależnieniom, informacji z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii oraz przekazanie jej Krajowemu Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.